

Handreiking voor bestuurders: Verantwoordelijkheid in het schoolexamen

Editie 2024-2025

In deze editie van de handreiking zijn geen inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de voorafgaande editie.

Inleiding

De kwaliteit van schoolexaminering berust op vier pijlers: concept, inhoud, proces en verantwoordelijkheidsverdeling. De eerste drie betreffen het examenproces zelf: welke visie op toetsing en examinering is leidend voor het toetsbeleid, welke toetsinstrumenten gebruikt de school om de leeropbrengsten te meten, en op welke manier zorgt de school bij het gebruik van deze instrumenten dat de nodige zorgvuldigheid wordt betracht. Het vierde aspect met betrekking tot de kwaliteit(sborging) van schoolexaminering betreft de verantwoordelijkheidsverdeling tussen bestuurder, schoolleider, examensecretaris, examinerator en examencommissie.

Deze handreiking voor bestuurders betreft de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de betrokkenen bij (school)examinering en de verantwoordelijkheden van het bestuur voor het handelen bij onvolkomenheden. In deze handreiking gaan we in op de verantwoordelijkheid van het bestuur als onderdeel van het bevoegd gezag. Deze handreiking bestaat uit twee delen: een checklist en een kader 'hoe te handelen bij geconstateerde onvolkomenheden'. De checklist gaat ervan uit dat de raad van toezicht de bestuurder op relevante punten actief bevraagt. Naast deze handreiking is een [checklist kwaliteit schoolexaminering](#) uitgebracht voor de kwaliteitsborging van concept, inhoud en proces van schoolexaminering.

Op 1 augustus 2022 is de [Wet voortgezet onderwijs 2020](#) van kracht geworden. Deze wet is een modernisering in tekst en opbouw van de voorafgaande Wet en van diverse regelingen waaronder het Eindexamenbesluit en het Inrichtingsbesluit. De WVO 2020 bevatte op de ingangsdatum geen inhoudelijke aanpassingen ten opzichte van de vorige wet.

Grote delen van het Eindexamenbesluit zijn onderdeel geworden van de nieuwe Wet. Enkele bepalingen hebben een plek gekregen in het [Uitvoeringsbesluit WVO 2020](#). Het vroegere Eindexamenbesluit is daarmee per 1 augustus 2022 vervallen.

De verantwoordelijkheden van het bestuur m.b.t. schoolexaminering

Het bevoegd gezag (bestuurder en raad van toezicht) is eindverantwoordelijk voor de afname van het schoolexamen. Naast deze algemene verantwoordelijkheid noemt de regelgeving een aantal specifieke verantwoordelijkheden, zoals toelating leerlingen tot het eindexamen¹ (waarvan het schoolexamen een onderdeel is), het bepalen van het vakkenaanbod, het vaststellen van examenreglement en programma van toetsing en afsluiting (PTA) en de communicatie daarover, het toestaan van afwijkend en gespreid examen, het instellen van een examencommissie en van een commissie van beroep.

Een nadere uitwerking van de verantwoordelijkheden is ook te vinden via het [Zelfevaluatie-instrument kwaliteitsborging schoolexaminering](#) van de VO-raad en op de pagina over de

¹ Mogelijk ten overvloede, maar om verwarring te voorkomen: de regelgeving spreekt van een eindexamen. Het eindexamen bestaat uit een schoolexamen en een centraal examen. Het eindexamen is dus niet synoniem met centraal examen.

[verantwoordelijkheid van het bestuur](#) op de website van het Examenblad, hierna als bijlage opgenomen in dit document.

De Code Goed Onderwijsbestuur noemt als kern van de verantwoordelijkheid het organiseren van het proces waarmee en de kaders waarbinnen goed onderwijs tot stand komt. Daarnaast vereisen de principes van professionaliteit, integriteit en openheid dat men niet enkel de goede dingen wil doen, maar ook dat men de dingen goed wil doen.

Regelgeving

Scholen hebben veel ruimte om het kwaliteitsbeleid met betrekking tot schoolexaminering op een eigen wijze in te richten. De kwaliteit van schoolexaminering wordt mede bepaald door de inhoud, de vorm en de uitvoering van de schoolexamantoetsen.² De bij AMVB (algemene maatregel van bestuur) vastgestelde examenprogramma's geven daarvoor voorschriften. Deze voorschriften bieden de school ruimte om de schoolexamantoetsen een eigen inhoud en vorm te geven met eigen kwaliteitsaspecten, op basis van een eigen visie op schoolexaminering, naast de eisen aan inhoud die de examenprogramma's stellen.

Het Onderzoekskader (2017) van de inspectie is met ingang van 1 augustus 2021 bijgesteld, waarbij in de standaard *OP 6 Afsluiting* de artikelen 2.51 en 2.60 van de WVO 2020 opgenomen zijn. Daarnaast wordt op bestuursniveau binnen de standaard BKA2 ook getoetst of het bestuur zijn verantwoordelijkheid neemt ten aanzien van de kwaliteit van toetsing door een examencommissie in te stellen. Ten aanzien van de aanvullende ambities voor de afsluiting vraagt het onderzoekskader of er aanvullende ambities voor de afsluiting zijn en hoe en hoe deze worden gerealiseerd.

Vanaf 1 augustus 2021 dient elke school een examencommissie te hebben die voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering enige expliciete taken en bevoegdheden heeft. De examencommissie wordt ingesteld door het bevoegd gezag, waarbij het bevoegd gezag draagt voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie. De examencommissie doet een voorstel voor het examenreglement en jaarlijks het PTA dat door het bevoegd gezag aan de medezeggenschapsraad ter instemming wordt voorgelegd. Deze examencommissie is daarmee als wettelijke verplichting een nieuw element in de kwaliteitsborging schoolexaminering.

Schoolexamen

Het schoolexamen is een schooleigen, unieke afsluiting van het voortgezet onderwijs. Het geeft uitdrukking aan de keuzes die de school maakt en het weerspiegelt de onderwijskundige visie van de school. Wat betreft inhoud en vorm maakt de school keuzes óf en wat er naast de in examenprogramma's voorgeschreven eindtermen aan de orde kan komen. Het schoolexamen kan bovendien leerlingen over een langere tijdsperiode toetsen dan het centraal examen doet.

² In deze checklist hanteren we de term 'schoolexamantoetsen' voor alle vormen van toetsing die de school heeft ondergebracht in het schoolexamen en dus heeft opgenomen in het programma van toetsing en afsluiting. Het betreft schriftelijke en mondelinge toetsen, praktijkopdrachten, portfolio, etc.

Checklist Verantwoordelijkheid bestuur in het schoolexamen

Nr.		
1	Het bestuur is op de hoogte van wet- en regelgeving m.b.t. de eigen verantwoordelijkheden en die van anderen aangaande schoolexaminering (schoolleiders, examinatoren, examensecretarissen, examencommissies).	○
2	Het bestuur heeft actief aandacht voor de kwaliteit van schoolexaminering.	○
3	Het bestuur heeft een heldere visie op examinering, in overeenstemming met de onderwijsvisie, met actieve aandacht voor de kwaliteit van schoolexaminering.	○
4	Het bestuur draagt zorg voor een heldere rolverdeling van bestuurder, schoolleider, examiner, examensecretaris en examencommissie, voor de afstemming binnen de rolverdeling en draagt zorg voor gezamenlijkheid in de beelden over de rolverdeling. Er is een duidelijke taakomschrijving opgesteld volgens de wettelijke richtlijnen.	○
5	Het bestuur draagt zorg voor het op orde brengen en houden van de organisatorische aspecten van schoolexaminering.	○
6	Het bestuur draagt zorg voor de deskundigheid(sbevordering) van bestuurder, schoolleider, examiner, examensecretaris en examencommissie.	○
7	Het bestuur draagt zorg voor aandacht bij alle betrokkenen voor procesmatige én inhoudelijke kwaliteit.	○
8	Het bestuur bevraagt actief de schoolleider om adequaat invulling te kunnen geven aan de eigen verantwoordelijkheid.	○
9	Het bestuur zorgt voor draagvlak en instemming van (g)mr bij de vaststelling van examenreglement en PTA, eventueel gemandateerd aan de rector of directeur.	○
10	Het bestuur stelt op basis van de WVO 2020 een examencommissie in met als opdracht de kwaliteit van het schoolexamen te borgen en het bestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren aangaande de kwaliteitsborging schoolexaminering. Het bestuur bepaalt daarbij het organisatieniveau waarop de examencommissie wordt ingesteld (bovenschools, school, afdeling).	○
11	De raad van toezicht bevraagt de bestuurder actief op de visie op onderwijs en de daarmee samenhangende visie op examinering in relatie tot de invulling van de verantwoordelijkheden aangaande schoolexaminering.	○
12	Het bestuur verantwoordt zich jaarlijks (in het jaarverslag) over de gemaakte keuzes op het gebied van toetsing en examinering, in het bijzonder als het gaat om het borgen van de kwaliteit. Het bestuur maakt daarbij gebruik van de jaarlijkse evaluatie van schoolexaminering door de examencommissie. De verantwoording betreft in ieder geval de visie, waaronder het afsluitend karakter van het schoolexamen, de inrichting van de examenorganisatie en examencommissie en het zicht op een zorgvuldige uitvoering van het examen. Daartoe zorgt het bestuur ervoor om op de hoogte te zijn van evaluatie-uitkomsten aangaande de kwaliteit van de schoolexaminering.	○

Hoe te handelen bij geconstateerde onvolkomenheden

Het bestuur handelt bij geconstateerde onvolkomenheden in de organisatie en/of uitvoering van het schoolexamen als de school de onvolkomenheden niet zelf kan oplossen.

Onvolkomenheden in de uitvoering schoolexaminering kunnen een of meer van de volgende gebieden betreffen:

- 1 Regelgeving: het PTA en/of examenreglement voldoet niet aan de regelgeving;
- 2 Uitvoering: het PTA en/of examenreglement wordt/is niet uitgevoerd zoals door de school vastgelegd;
- 3 Inhoud: schoolexamentoetsen voldoen inhoudelijk niet aan een professionele standaard van kwaliteit.

Daarbij handelt het bestuur volgens de principes:

- de tijdslijn van het examineringproces bepaalt de handelingsruimte van de school en het bestuur (zie hierna);
- aanpassingen van PTA en/of examenreglement leiden niet tot rechtsongelijkheid tussen leerlingen en/of negatieve effecten op behaalde resultaten van leerlingen en/of uitstel van deelname aan het centraal examen;
- aanpassingen van PTA en/of examenreglement worden na advies van de examencommissie en na instemming van de medezeggenschap aan de inspectie gemeld;
- beslissingen zijn erop gericht om de maatschappelijke waarde van het diploma en het belang van de leerling te waarborgen.

Tijdslijn handelingsruimte

De handelingsruimte voor het bevoegd gezag inzake onvolkomenheden bij de uitvoering van schoolexaminering *in het laatste examenjaar* wordt beïnvloed door de volgende tijdslijn en inhoud:

- voor 1 oktober: aanpassingen PTA/examenreglement en/of herstel onvolkomenheden uitvoering schoolexamen: bevoegd gezag handelt zelf;
- tussen 1 oktober en het moment van aanleveren van de schoolexamenresultaten in Bron: bevoegd gezag handelt zelf met meldplicht aan de inspectie (en in voorkomende gevallen instemming medezeggenschap);
- na het moment van aanleveren van de schoolexamenresultaten in Bron tot de start van het centraal examen: bevoegd gezag handelt zelf en stelt de inspectie onmiddellijk op de hoogte en verantwoordt zich over het herstel;
- na de start van het centraal examen handelt het bevoegd gezag op basis van een herstelopdracht van de inspectie.

Als het bevoegd gezag zich genoodzaakt ziet maatregelen te nemen die strijdig zouden kunnen zijn met het principe van rechtsgelijkheid van leerlingen en/of zouden kunnen leiden tot uitstel van deelname aan het centraal examen en/of zouden kunnen leiden tot negatieve effecten op behaalde resultaten van leerlingen, zoekt het bevoegd gezag voorafgaand aan haar beslissing afstemming met de inspectie.

Bijlage Verantwoordelijkheden en taken

Het College voor Toetsen en Examens heeft op de site www.examenblad.nl overzichten gemaakt van de toepasselijke regelgeving aangaande de verantwoordelijkheden en taken van het bevoegd gezag, de rector of directeur, de examensecretaris en de examencommissie. Ten behoeve van de gebruiker zijn de overzichten hieronder opgenomen.

Zie eventueel voor de bronnen van de lijsten die hierna zijn opgenomen:

het bevoegd gezag [Bevoegd gezag - Examenblad](#)

de rector of directeur [De directeur \(rector\) - Examenblad](#)

de examensecretaris [De examensecretaris - Examenblad](#)

de examencommissie [De examencommissie - Examenblad](#)

Het bevoegd gezag

Het bevoegd gezag (zie [WVO 2020, artikel 1](#)), ook wel het bestuur genoemd, is het hoogste gezagsorgaan van de school. Alles wat het personeel van de school doet, valt onder de eindverantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, dus ook de uitvoering van het eindexamen. Uiteraard moet worden voldaan aan de wettelijke eisen. Daarnaast is het aan het bevoegd gezag om duidelijk te zijn over de kwaliteitseisen die vanuit de organisatie nog aanvullend worden gesteld aan de kwaliteit van het examenproces, de vanuit visie bepaalde interne kwaliteitsstandaard.

In de praktijk van alle dag hebben kandidaten met de directeur te maken. Veel van de onderdelen die in de WVO 2020 of het Uitvoeringsbesluit zijn toebedeeld aan het bevoegd gezag, zijn in de praktijk gedelegeerd of gemandateerd aan de directeur van de school.

Het bevoegd gezag heeft in de WVO 2020 en het Uitvoeringsbesluit WVO de volgende taken gekregen.

- De toelating tot het eindexamen. De kandidaat moet in de regel door het bevoegd gezag worden toegelaten. Eenmaal toegelaten heeft de kandidaat het recht het eindexamen te voltooien (zie [WVO 2020, artikel 2.51](#)).
- Het bevoegd gezag is eindverantwoordelijk voor de afname van het eindexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.51](#)).
- Het bevoegd gezag stelt een examencommissie in, benoemt de leden van de examencommissie en draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie (zie [WVO 2020, artikel 2.60d](#)).
- Het bevoegd gezag kan, naast de taken die voor de examencommissie in de WVO 2020 worden genoemd, aanvullende taken opdragen aan de examencommissie (zie [WVO 2020, artikel 2.60e](#)).
- Het bevoegd gezag stelt een commissie van beroep in (zie [WVO 2020, artikel 2.63](#) en [WVO 2020, artikel 2.64](#)).
- Het bevoegd gezag kan voor vakken en andere programmaonderdelen het eindexamenprogramma vaststellen (zie [WVO 2020, artikel 2.54](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.1, lid 1c](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.2, lid 1c](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.3, lid 1c](#)).
- Het bevoegd gezag bepaalt het aanbod van eindexamenvakken (zie [WVO 2020, artikel 2.53](#)).
- Het bevoegd gezag kan beslissen dat andere vakken dan die zijn voorgeschreven voor een eindexamen in een leer-werktraject van de basisberoepsgerichte leerweg behoren tot het leer-werktraject van de leerling (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.5](#)).
- Het bevoegd gezag stelt het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting (PTA) vast en zendt het jaarlijks voor 1 oktober toe aan de examenkandidaten en de inspectie. (zie [WVO 2020, artikel 2.60](#), [WVO 2020, artikel 2.60a](#) en [WVO 2020, artikel 2.60b](#)).
- Het bevoegd gezag heeft voorafgaand aan het vaststellen van examenreglement en PTA instemming van de medezeggenschapsraad nodig (zie [WVO 2020, artikel 2.60](#), [WVO 2020, artikel 2.60a](#) en [WVO 2020, artikel 2.60b](#)).
- Het bevoegd gezag is er verantwoordelijk voor dat in het PTA duidelijk en herleidbaar is aangegeven welke toetsen die deel uitmaken van het schoolexamen bijdragen aan de afsluiting van welke onderdelen van het examenprogramma (zie [WVO 2020, artikel 2.60a](#)).
- Het bevoegd gezag wijkt bij de vaststelling van het examenreglement en PTA alleen af van het voorstel van de examencommissie na overleg met de examencommissie en schriftelijke motivering (zie [WVO 2020, artikel 2.60a](#)).

- Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor schriftelijke motivering en het volgen van de juiste procedure conform het Eindexamenbesluit VO indien het PTA na 1 oktober wordt gewijzigd (zie [WVO 2020, artikel 2.60c](#)).
- Het bevoegd gezag kan bepalen dat de kandidaat voor één of meer vakken het schoolexamen waarin geen centraal examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen. Het bevoegd gezag verleent dit recht in elk geval voor het vak maatschappijleer behorende tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen van het vmbo, indien de kandidaat voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan een 6 (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.16](#)). De herkansingsmogelijkheden van het schoolexamen dient het bevoegd gezag vast te leggen in het examenreglement (zie [WVO 2020, artikel 2.60](#)).
- Het bevoegd gezag bepaalt het tijdstip van aanvang van het schoolexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.55](#)) en staat eventueel toe dat een leerling het schoolexamen later afsluit (zie [WVO 2020, artikel 2.55, lid 4](#)).
- Het bevoegd gezag wijst de [gecommitteerden](#) aan en zorgt ervoor dat hij de uit deze aanwijzing voortvloeiende verplichtingen nakomt (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.22](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.23, lid 3](#)).
- Het bevoegd gezag draagt er zorg voor dat de leraar van zijn school die als gecommitteerde is aangewezen, de uit die aanwijzing voortvloeiende verplichtingen nakomt (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.23, lid 3](#)).
- Het bevoegd gezag bepaalt zelf de afnametijdstippen van toetsen waarvoor door het CvTE een afnameperiode is ingesteld waarbinnen de afname plaats kan hebben (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.17, lid 2](#)).
- Het bevoegd gezag kan een leerling toestaan om eindexamen te doen in het voorlaatste leerjaar of direct daaraan voorgaand leerjaar (zie [WVO 2020, artikel 2.56, lid 4](#) en in het Uitvoeringsbesluit de volgende artikelen: [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.12](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.36](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.39](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.49](#)).
- Het bevoegd gezag ondertekent mede de verklaring betreffende de verrichte correctie die de gecommitteerde bij het gecorrigeerde werk moet voegen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.24, lid 4](#)).
- Het bevoegd gezag bemiddelt in geschillen tussen examinator en gecommitteerde over de score voor het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.25, lid 2](#)).
- Het bevoegd gezag kan bepaalde vakken toevoegen aan het combinatiecijfer (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.34, lid 2](#)). In het examenreglement moet worden vermeld welk onderdeel of welke onderdelen worden toegevoegd.
- Het bevoegd gezag neemt aansluitend aan het eerste tijdvak of in het tweede tijdvak de herkansing in het cspe af (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.38, lid 1](#)).
- Het bevoegd gezag verstrekt examengegevens aan de minister (in de praktijk DUO) (zie [Regeling register onderwijsdeelnemers, artikel 6](#)).
- Het bevoegd gezag kan na overleg met de [inspectie](#) spreiding van het eindexamen over twee schooljaren toestaan (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.56](#)).
- Het bevoegd gezag kan deskundigen aanwijzen die mede het examen afnemen (zie [WVO 2020, artikel 2.51, lid 4](#)).

De rector of directeur

In het geval van een centrale directie draagt de voorzitter hiervan de verantwoordelijkheden van de directeur (zie [WVO 2020, artikel 7.4](#)). In het vavo vervult de examencommissie de taken van de directeur.

De rector of directeur is de hoogste leidinggevende binnen de school. Hij geeft leiding aan het gehele team en doet dit in opdracht van het bevoegd gezag. De rector of directeur is binnen de school de eerstverantwoordelijke voor de uitvoering van de examens.

De WVO 2020 en het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 spreken van 'rector of directeur' waar voorheen in Wet en Eindexamenbesluit werd gesproken van 'directeur'. In deze handreiking is deze aanpassing verwerkt.

De rector of directeur heeft in de WVO 2020 en het Uitvoeringsbesluit WVO een aantal taken toegewezen gekregen:

- Als een kandidaat door het bevoegd gezag is toegelaten tot het eindexamen heeft de rector of directeur niet het recht de kandidaat de toegang tot het examen te weigeren, tenzij de rector of directeur anders besluit om reden van een onregelmatigheid die door de kandidaat begaan is (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.58](#)).
- De rector of directeur neemt met de examinatoren het eindexamen af (zie [WVO 2020, artikel 2.51 lid 3](#)).
- De rector of directeur wijst een of meer van de personeelsleden van de school tot examensecretaris van het eindexamen aan (zie [WVO 2020, artikel 2.51a](#)).
- De rector of directeur stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 4](#)).
- De rector of directeur verstrekt deze taakomschrijving aan het bevoegd gezag, aan de examensecretaris en aan de examencommissie (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 5](#)).
- De rector of directeur draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 6](#)).
- De rector of directeur kan in geval een kandidaat zich aan enige onregelmatigheid schuldig maakt, maatregelen nemen (zie [WVO 2020, artikel 2.61](#)) en het onderwerp [Onregelmatigheden](#).
- De rector of directeur reikt de vereiste overzichten met de schoolexamenresultaten uit aan de kandidaten vóór aanvang van het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.15](#)).
- De rector of directeur ondertekent de documenten met de schoolexamenresultaten die verstrekt worden aan de examenkandidaat (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.15, lid 2](#)).
- De rector of directeur meldt zo nodig kandidaten aan voor het derde tijdvak (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.30, lid 2, 4 en 5](#)).
- De rector of directeur geeft de kandidaten bij DUO op voor het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.18](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.29](#)).
- De rector of directeur zorgt voor de geheimhouding van de opgaven van het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.19, lid 2](#)).
- De rector of directeur zorgt voor het nodige toezicht bij het centraal examen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.20, lid 1](#)).
- De rector of directeur zorgt dat de examinator en de gecommitteerde (2e corrector) de werken van het centraal examen en de bijbehorende papieren op tijd ontvangen (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.21](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.24](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.26](#), [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.27](#)). En de rector of directeur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het correctiewerk van de examinator.

- Aan de hand van regels van het CvTE voor de omzetting van score naar cijfer, stelt de rector of directeur het cijfer vast (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.25, lid 4](#)).
- De rector of directeur beoordeelt of de reden van verhindering van een kandidaat geldig is (zie [WVO 2020, artikel 2.61](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.29](#)).
- De rector of directeur dient zich ervan te vergewissen dat het eindexamen alle voorgeschreven vakken en onderdelen omvat alvorens deze samen met de examensecretaris de eindcijfers en de uitslag vaststelt (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.32](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.33](#) en [WVO 2020, artikel 2.57](#)).
- De rector of directeur reikt door hem en door de examensecretaris ondergetekende diploma's en cijferlijsten uit (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.40](#) en [WVO 2020, artikel 2.58](#). Zie voor details bij de cijferlijsten en diploma's ook [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.42](#), [artikel 3.43](#), [artikel 3.45](#), [artikel 3.46](#) en [artikel 3.71](#)).
- De rector of directeur reikt door hem en door de examensecretaris ondergetekende certificaten uit (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.72](#)). Let op: dit geldt alleen voor een vavo-instelling en voor een school voor vmbo indien een leerling is afgewezen en toch de school verlaat.
- De rector of directeur kan afwijkende wijzen van examineren toestaan (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.54](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.55](#)).
- De rector of directeur zorgt er voor dat het werk van het centraal examen en alle bijbehorende papieren/documentatie gedurende ten minste zes maanden na vaststelling van de uitslag bewaard worden ter inzage voor belanghebbenden (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.31](#)).
- In de praktijk zal de rector of directeur ook veel van de taken uitvoeren die aan het bevoegd gezag zijn toegewezen en door het bevoegd gezag aan de rector of directeur zijn gedelegeerd.

De examensecretaris

De examensecretaris is een belangrijke actor in het examenproces. Bij de wijziging van de WVO 2020 die op 1 augustus 2021 in werking is getreden heeft de examensecretaris een eigen artikel gekregen (zie [WVO 2020, artikel 2.51a](#)).

De rector of directeur van een school voor voortgezet onderwijs wijst een of meer van de personeelsleden van de school aan tot examensecretaris van het eindexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.51a](#)).

Er zijn taken die specifiek in het Eindexamenbesluit VO zijn toebedeeld aan de examensecretaris en aan de rector of directeur. Daarvoor draagt de examensecretaris een eigen verantwoordelijkheid. Dat betreft de uitslagbepaling en het tekenen van de diploma's en de cijferlijsten en het tekenen en uitreiken van het overzicht van onderdelen en de beoordeling van het schoolexamen aan de examenkandidaat. De overige taken die worden toebedeeld aan de examensecretaris voert deze uit ter ondersteuning van de rector of directeur.

Afhankelijk van de taken die de examensecretaris op school heeft en de keuzes die het bevoegd gezag maakt in de samenstelling van de examencommissie kan de examensecretaris ook deel uit maken van de examencommissie.

De examensecretaris heeft in WVO 2020 en het Uitvoeringsbesluit WVO de volgende taken gekregen:

- De examensecretaris ondersteunt de rector of directeur bij het organiseren en afnemen van het eindexamen en bij de uitvoering van het examenreglement en het PTA (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 3](#)).
- De examensecretaris en de rector of directeur tekenen beiden de overzichten en de resultaten van het schoolexamen die worden verstrekt aan de examenkandidaten (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.15](#)).
- De examensecretaris en de rector of directeur stellen de uitslag van het eindexamen vast (zie [WVO 2020, artikel 2.57, lid 2](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.33, lid 3](#)).
- De examensecretaris en rector of directeur stellen de uitslag vast van het deel van het eindexamen in het geval van een gespreid examen dat na het eerste jaar van het gespreid examen is gedaan (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.56, lid 4](#)).
- De examensecretaris en de rector of directeur tekenen de diploma's en de cijferlijsten (zie [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.40](#) en [Uitvoeringsbesluit WVO 2020, artikel 3.46](#)).
- De rector of directeur stelt een taakomschrijving vast voor de examensecretaris (zie [WVO 2020, artikel 2.51a, lid 4](#)).

Op [Examenblad.nl](#) vindt u informatie over de centrale examens vmbo, havo en vwo en de rekentoets. De website is in de eerste plaats gericht op diegenen binnen scholen die betrokken zijn bij de examinering: schoolleiders, examensecretarissen, docenten/examinatoren en tweede correctoren. In de praktijk is de examensecretaris een belangrijke spil in de organisatie op school van schoolexamen en vooral centraal examen. Daarom is de examensecretaris ook voor het CvTE de primaire (digitale) contactpersoon. Via [Examenblad.nl](#) ontvangt de examensecretaris informatie op maat. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de website en e-mail.

De examencommissie

Voor scholen voor voortgezet onderwijs is het sinds 1 augustus 2021 verplicht de examencommissie ingesteld te hebben. In het vavo vervult de examencommissie de taken van de rector of directeur en deze examencommissie wordt hier niet bedoeld (zie [WVO 2020, artikel 2.60d](#)). De examencommissie is ingesteld voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering. Het bevoegd gezag kan zelf bepalen op welk niveau zij de examencommissie inricht.

De belangrijkste taak van de examencommissie is het borgen van de kwaliteit van de schoolexaminering. De examencommissie kijkt naar het geheel van de kwaliteit van schoolexaminering binnen de school. Deze evaluatie is breder dan alleen de uitvoering van de werkzaamheden van de examencommissie zelf en ook breder dan alleen de organisatie van de schoolexaminering. Te denken valt aan de duidelijkheid en transparantie van de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling binnen de examenorganisatie, het verloop van de examens, de kwaliteit van het PTA en het examenreglement, of wordt voldaan aan de wettelijke eisen, de kwaliteit van de totstandkoming van de schoolexamintoetsen, het aantal en type maatregelen dat getroffen is etc.

De examencommissie heeft in de WVO 2020 een aantal taken toegewezen gekregen (zie [WVO 2020, artikel 2.60e](#)):

- De examencommissie borgt de kwaliteit van de schoolexaminering (zie [WVO 2020, artikel 2.60d](#) en [WVO 2020, artikel 2.60e](#)).
- De examencommissie stelt een voorstel op voor een examenreglement voor het bevoegd gezag (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1a](#)).
- De examencommissie stelt jaarlijks een voorstel op voor het programma van toetsing en afsluiting (PTA) voor het bevoegd gezag (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1b](#)).
- De examencommissie heeft overleg met het bevoegd gezag als het bevoegd gezag wil afwijken van het voorgestelde examenreglement of PTA (zie [WVO 2020, artikel 2.60, lid 2 en 3](#) en [WVO 2020, artikel 2.60b, lid 1 en 2](#)).
- De examencommissie heeft overleg met het bevoegd gezag als het bevoegd gezag het PTA wil wijzigen na 1 oktober van het lopende kalenderjaar (zie [WVO 2020, artikel 2.60c, lid 1 en 2](#)).
- De examencommissie borgt het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1c](#)).
- De examencommissie stelt richtlijnen en aanwijzingen vast om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1d](#)).
- De examencommissie stelt regels vast en maakt afspraken over de wijze waarop de examencommissie haar werk gaat uitvoeren (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 2](#)).
- De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 3](#)).
- De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 4](#)).
- De examencommissie adviseert het bevoegd gezag en de rector of directeur ieder jaar over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 4](#)).
- De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het genoemde advies aan het bevoegd gezag, aan de rector of directeur en aan de examensecretaris (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 5](#)).
- In de praktijk kan het bevoegd gezag naast de bovengenoemde taken nog andere taken opdragen of bevoegdheden toekennen aan de examencommissie (zie [WVO 2020, artikel 2.60e, lid 1e](#)).

Bronnen

Deze handreiking is gebaseerd op de volgende bronnen

- Ploeg, S, van der, Weijers, S. (2019) *Kwaliteitsborging schoolexaminering voortgezet onderwijs*. Utrecht: Oberon
- [Uitvoeringsbesluit WVO 2020](#)
- [Wet voortgezet onderwijs 2020](#)
- [Wet op het onderwijstoezicht](#). Per 1 juli 2017 is de Wet op het onderwijstoezicht (WOT) gewijzigd. Met de wetwijziging maakt de inspectie in haar toezicht onderscheid tussen bij wet geregelde deugdelijkheidseisen en eigen aspecten van kwaliteit van bestuur en scholen. Deugdelijkheidseisen zijn objectiveerbare, zo veel mogelijk op het niveau van de wet geregelde algemene kwaliteitsnormen, die zodanig helder zijn dat de vrijheid van richting en inrichting gewaarborgd blijven.
- [Onderzoekskader inspectie voortgezet onderwijs](#)
- Examenprogramma's per vak zijn te vinden op de website van het College voor Toetsen en Examen, www.cvte.nl.

Ondersteunende instrumenten

Als ondersteunende instrumenten biedt de VO-raad het volgende. Deze instrumenten zijn bereikbaar via de website van de VO-raad bij het onderwerp [Examinering](#).

Zelfevaluatie-instrument

[Zelfevaluatie-instrument kwaliteitsborging schoolexaminering](#)

Checklists

[Checklist examenreglement](#)

[Checklist PTA](#)

[Checklist kwaliteit schoolexaminering](#)

Handreikingen

[Handreiking positie examensecretaris](#)

[Handreiking ontwikkeling visie op toetsing en examinering vo](#)

[Handreiking examencommissie](#)

[Handreiking collegiale consultatie examinering](#)

[Handreiking voor bestuurders: verantwoordelijkheid in het schoolexamen](#)

[Handreiking voor bestuurders: Hoe te handelen inzake een geschil bij of na de vaststelling van de score voor het centraal examen](#)

Praktijkvoorbeelden

[Praktijkvoorbeelden](#)